

Mehmet Akif Ersoy'un Eğitim Felsefesi¹
(Konuşmaları ve Yazdıkları Işığında Nitel Bir Analiz)

Educational Philosophy of Mehmet Akif Ersoy
(A Qualitative Analysis of His Speeches and Writings)

Erdal TOPRAKÇI²

Ercan BAYSÜLEN³

Başvuru Tarihi: 16.11.2016

Yayına Kabul Tarihi: 27.03.2017

DOI: 10.21764/efd.74342

Özet: Bu araştırmanın amacı, Türkiye'nin eğitim felsefesi sürecinin anlaşılmasına ve bilimselleşmesine katkı sağlamak için Türk tarihi ve edebiyatında önemli bir isim olan Mehmet Akif Ersoy'un konuşmaları ve yazdığı eserleri ışığında somutlaşan eğitim felsefesini ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olan "kuram oluşturma" yaklaşımı, kullanılmıştır. Bu yaklaşımına uygun olarak, bir eğitim felsefesinin taşınması gereken olmazsa olmaz boyutlar (parçalar) bağlamında Mehmet Akif Ersoy'un konuşmalarını ve yazdıklarını içeren kaynaklar taranmış, elde edilen verilerden yola çıkılarak Mehmet Akif Ersoy'un eğitim felsefesinin ne olabileceğine yönelik bir yapı (sistem-model-kuram-görüş) oluşturulmuştur. Çalışmanın ürünü olarak meydana gelen eğitim felsefesi (sistem-yapı kuram), Mehmet Akif Ersoy'un konuşmalarını ve yazdıklarını içeren kaynaklardan toplanan verilere göre şekillenmiştir. Araştırmanın sonunda: bir eğitim felsefesinin yapısı bütün olarak düşünüldüğünde, Mehmet Akif Ersoy'un eğitim felsefesinin ağırlıklı olarak "Esasicilik" olduğu bulunmuştur. Bu yapının boyutları ise; eğitimin amacı açısından "Daimici"; içeriği, yöntemi, yeri, miktarı ve zamanı açısından "Esasici" olduğu ortaya çıkmıştır. Mehmet Akif Ersoy'un konuşmalarında ve yazdığı eserlerde, sıkça geçen kelimeler ise "insan" ve "ilim" olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Mehmet Akif Ersoy, Eğitim, Felsefe, Eğitim Felsefesi.*

Abstract: The aim of this research is to find the educational philosophy of Mehmet Akif Ersoy who is an important person of Turkish history and literature to make an understanding of the philosophy of education process and to contribute to scientification through his speeches and writings. In this study, grounded theory method of the qualitative analyse was used. In this process, Mehmet Akif Ersoy's speeches and writings were checked in the perspective of the dimensions of an educational philosophy. After finding the documents, it was built a system (system-form-theory-opinion) which contains Mehmet Akif Ersoy's speeches and writings. Here are the conclusions of the study: In the documents of Mehmet Akif Ersoy's speeches and writings, in the perspective of the educational philosophy, mostly used vocabularies are "human/humanity" and "science. When the structure of an educational philosophy is thought about in its entirety, Mehmet Akif Ersoy's educational philosophy is "Essentialism". The dimensions of this structure are "Perennialism" in terms of the objective of education; "Essentialism" in terms of content, in terms of method, in terms of the place of education; in terms of the amount and time of education and people related with the education.

Keywords: *Mehmet Akif Ersoy, Education, Philosophy, Educational Philosophy.*

Giriş

Eğitim felsefesi, eğitimde yöntem, program, ortam ve eğitim hedefleri ile ilgili sorulara cevap bulma girişimidir (Alkan, 1983; Ergün, 2006). Bu girişim felsefedeki farklı bakış açıları temelinde farklı anlamlara

¹ Mehmet Akif Ersoy'un Eğitim Felsefesi (Konuşmaları ve Yazdıkları Işığında Nitel Bir Analiz) adlı yüksek lisans tez çalışmasının bir bölümüdür.

² Prof. Dr., Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı, erdal.toprakci@ege.edu.tr

³ Uzman, MEB, Eğitim Yöneticisi, Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Uzmanı, ebaysulen@gmail.com

gelebilir. Yani, felsefenin eğitim ile olan ilişkisinde eğitimin kendine özgü özellikleri ile felsefenin temel görüşlerinin birleşimi, söz konusu sorulara farklı yanıtlar oluşturma temelinde eğitim felsefesinde farklı akımların (görüşlerin) doğmasına yol açmıştır (Toprakçı, 2011, s.1). Eğitim felsefesi, felsefi bakışı eğitime yansıtma, bir olgu ve sonuç olarak eğitimi, eğitimle ilgili kavramları, problemleri, kurumları vb. felsefi bir tarzda incelemek demektir. Eğitim felsefesi alanyazını incelendiğinde, kişilerin eğitim görüşlerini (akım, politika, felsefe) ortaya koymak adına yapılmış çalışmalar ile karşılaşmaktadır. Toprakçı (2011), yapılan bu çalışmalara bir katkı getirmiş ve Türkiye'nin geçmişine damgasını vurmuş bir kişi olan Atatürk'ün eğitim felsefesini, Atatürk'ün söyledikleri ve yazdıkları ışığında ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Diğer yandan söyledikleri ve yazdıkları ışığında Atatürk'e gerektiğinde fikir veren, yanında yer alan ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş öyküsünün öncesinde, sırasında ve devamında kararları ve katkılarıyla Türkiye'nin fikir ve uygulama hayatına etki eden İsmet İnönü'nün eğitim felsefesini de Gözde Yılmaz (2012) yüksek lisans tezinde çalışmıştır. Milli mücadelede yer alan, sanatını toplumsal sorunları, dertleri ortaya koymak için kullanan ve İstiklal Marşımızın yazarı olan eğitim konusuna sürekli vurgu yapan Mehmet Akif Ersoy'un eğitim felsefesini anlamak da, önemli bir diğer çaba olabilir. Çünkü Türk edebiyatına kazandırdığı önemli eserleri günümüzde ders kitaplarında okutulan Mehmet Akif Ersoy'un, bir eğitim uygulayıcısı olduğu söylenebilir. Ersoy'un eğitim felsefesini anlamak, tarih sürecinde eğitim sistemimizin hangi düşünsel yaklaşımlar yönünde evrildiğini de ortaya koyacaktır.

Mehmet Akif Ersoy'un eğitim anlayışını ortaya koyan birkaç çalışma yapılmıştır (Avcı, 2000; Düzgün, 2002; Çay, 2003; Taşdelen, 2008; Babacan, 2011; Çoban, 2010; Mercan, 2011; Moğul, 2012; Özgen, 2013; Biçer, 2013; Uslu, 2015). Bu çalışmalara bakıldığında, bazılarının derleme niteliği taşıdığı, bazılarının ise Mehmet Akif Ersoy'un doğrudan eğitim ile ilgili yazdıklarından hareket ederek onun eğitim görüşünü ortaya koymaya çalıştığı görülmektedir. Çalışmaların ortak özellikleri Mehmet Akif Ersoy'un eğitim ile ilgili yazdıklarının eğitim felsefesi perspektifinden değerlendirilmemiş olmasıdır. Bu araştırmanın Mehmet Akif Ersoy üzerine daha önce yapılmış çalışmalardan farklılığı; Ersoy'un eserlerinin eğitim felsefesi perspektifinden incelenerek Ersoy'un eğitim felsefesinin anlaşılması amacını gütmesidir. Yeni Türkiye Cumhuriyeti kurulurken zor bir süreçten geçen ülkenin yaşadığı olumsuzluklarla baş edebilmesi için dönemin aydınları halkı eğitmek amacıyla gazete, dergi kitap gibi araçları kullanmaya çalışmışlardır. Mehmet Akif Ersoy da toplumu eğitmeye ve sosyal yapıyı yönlendirmeye çalışan dönemin aydınlarından biridir. Cemiyetin Şehzadebaşı İlmiye Mahfelinde Arap Edebiyatı dersleri veren Âkif, Kasım 1907'de, Umur-i Baytariye Müdür Muavinliği görevini sürdürürken Darülfünun'da Edebiyat-i Osmaniye dersleri de vermiştir. Mehmet Akif Ersoy'un makalelerine, şiirlerine ve konuşmalarının toplandığı eserler incelendiğinde bu kitapların çoğunun yazım amacının *eğitim* olduğu görülmektedir. Her ne kadar Türk tarihinde daha çok İstiklal Marşı'nın yazarı Milli Şairimiz olarak vurgulansa da Millî mücadeleye şair, hatip, seyyah, gazeteci, siyasetçi olarak katılan, edebiyat öğretmenliği de yapan, Türk edebiyatına kazandırdığı önemli eserleri günümüzde de ders kitaplarında okutulan Mehmet Akif Ersoy'un, bir eğitim uygulayıcısı olduğu söylenebilir. Bu nedenlerle Mehmet Akif Ersoy'un eğitim felsefesi ve düşüncesini temellendiren

kavramların bilinmesi önemlidir. Bu araştırma başta eğitimi şekillendirenlere olmak üzere, Türkiye eğitim sisteminde görev yapan teorisyen ve uygulamacılara da “bir felsefesi olmak” bakımından olumlu yansiyabilir. Diğer yandan, Mehmet Akif Ersoy’un söyleyip yazdıkları ışığında Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesini anlamaya katkı yoluyla Türkiye’de Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesinin tanımlanmasına bir adım olmak bakımından da önemli olabilir.

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden “kuram oluşturma” yaklaşımı kullanılmıştır. *Kuram oluşturma teorisi* (gömülü teori, alt teori) hem bir araştırma stratejisi hem de veri çözümleme yoludur (İlgar ve İlgar, 2013, s.202). Temel amacı sosyal araştırmalarda toplanan veriler temelinde teori geliştirmektir. Araştırmada kuram oluşturma yaklaşımına uygun olarak, bir eğitim felsefesinin taşınması gereken boyutlar (parçalar) bağlamında Mehmet Akif Ersoy’un konuşmalarını ve yazdıklarını içeren kaynaklar taranmış, elde edilen verilerden yola çıkılarak Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesinin ne olabileceğine yönelik bir yapı (sistem-model-kuram-görüş) oluşturulmuştur. Bu, çalışmanın ürünü olarak meydana gelen eğitim felsefesi (sistem-yapı-kuram vb.), Mehmet Akif Ersoy’un kitapları, mektupları, tefsirleri, yazıları ve konuşmalarını içeren kaynaklardan toplanan verilere göre şekillenmiştir. Çalışmada kullanılacak kaynak kitapların tespit edilmesi için de alanın uzmanlarından görüş alınmıştır.

Araştırmada, bir eğitim felsefesinin olmazsa olmaz boyutlarını temsil eden her bir soru alanı altındaki (“Niçin öğretilim?”, “Ne öğretilim?”, “Nasıl öğretilim?”, “Nerede öğretilim?”, “Ne kadar/ zaman öğretilim?”, “Kime/kiminde öğretilim?”) söylemler, Mehmet Akif Ersoy’un eserlerinde verilen cevaplar birbirinden bağımsız olarak kelime ve ifade olarak toplanmış ve çözümlenmiştir. Toplanan ve çözümlenen kelime ve ifadeler Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesini inşa etmek (kuramını oluşturmak) üzere her bir akımın (eğitim felsefesi boyutu) altında sayısallaştırılarak her bir akımın hangi sorusundaki toplam ifade-kelime sayıları ortaya çıkarılmıştır. Son olarak her bir akımın bütün sorularına verilen cevaplar (sayılar) toplanarak Mehmet Akif Ersoy’un ağırlıklı eğitim felsefesi (akımı) bulunmuştur.

Araştırmanın evrenini, Mehmet Akif Ersoy’un söylemlerinden ve yazdıklarından oluşan dokümanlar (kitap, dergi vb.) oluşturmuştur. Örnekleme ise kuram oluşturma stratejisi ile yapılan araştırmalarda kullanılan “kuramsal örnekleme” yaklaşımına dayalı olarak oluşturmuştur. Kuram oluşturmacılar tarafından kullanılan bu yöntemde araştırmanın örnekleme kuramının gelişimindeki katkılarına dayanarak seçilir. Bu amaçla konunun bütünüyle ya da herhangi bir boyutuyla ilişkili alanyazında bulunan dokümanlar, içerik olarak birbirini yinleme durumuna gelene kadar örnekleme dâhil edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Kuramsal doygunluk yeni veri halihazırda belirlenmiş kategorilere uyduğunda gerçekleşir ve veri toplama sürecinin tamamlandığını gösterir (İlgar ve İlgar, 2013, s.208). Buna göre Mehmet Akif Ersoy’un eğitim ile ilgili söyleyip yazdıkları eğitim felsefesini ortaya çıkarmak adına sorulan her bir soruya cevap verinceye kadar incelenmiş, soru başlıkları birbirlerinden bağımsız olarak ele alınmış, her bir soruya yönelik inceleme tüm

dokümanlarda tamamıyla o soru kalıbını ilgilendirecek şekilde yapılmıştır. Kaynaklarda belirtilenlerin birbirini yinelediği sürece kadar inceleme işlemine devam edilmiştir.

Verilerin toplanmasında belge tarama dayalı olarak betimsel ve içerik tarama tekniklerinden yararlanılmıştır. Betimsel tarama tekniğine dayalı olarak; Mehmet Akif Ersoy'un konuşma ve yazdıklarından oluşan eserlerinde geçen kelime ve sayıları belirlenmiştir. İçeriksel tarama tekniğine dayalı olarak veriler; Toprakçı, Buldur, Bozpolat, Dağdeviren ve Eren (2013) tarafından "*Türkiye'nin Ulusal Eğitim ve Yükseköğretim Felsefesi*" adlı çalışmada kullanılmak üzere hazırlanmış olan, özet ve ayrıntılı eğitim felsefesi akımları tablolarının da kullanılmasıyla oluşturulan "*Eğitim Felsefesi Saptama Araçları*" adı verilen biri özet diğerleri ayrıntılı saptama araçları olmak kaydıyla 7 araç ölçütünde toplanmıştır.

Bulgular

Mehmet Akif Ersoy'un Konuşmalarında ve Yazdığı Eserlerinde Sıkça Geçen Kelimeler ve Bu Kelimelere Göre Somutlaşan Ağırlıklı Eğitim Felsefesi Nedir?

İncelenen eserlerde saptanan sıkça geçen ve eğitim felsefesi sorularına yanıt olabilecek kelimeler "millet, ilim, insan-insanlık, mektep, medrese, memleket, muallim, hoca, vaiz, kitap, lisan, okuma-yazma, din, ahlak, garp, Türkçe, her zaman, çocuk, şebâb, hürriyet, ihtar, istikbal, medeniyet, aile, tatbik"tir. Her bir kelime Mehmet Akif Ersoy'un eserlerinden alınan örnekleri temelinde açıklamak gerekirse; Esasicilik akımında değerlendirilen kelimeler "millet, ilim, mektep, memleket, muallim, kitap, okuma-yazma, Türkçe, her zaman, çocuk, ihtar, istikbal, medeniyet, aile"dir. Daimicilik akımında değerlendirilen kelimeler, "insan, muallim, kitap, lisan, din, ahlak, her zaman, çocuk, aile"dir. İlerlemecilik akımında değerlendirilen kelimeler, "ilim, garp, tatbik"tir. Varoluşçuluk akımında değerlendirilen kelime, "insan"dır. Yeniden İnşacı akımında değerlendirilen kelime, "hürriyet"tir. Tablo 1'de görüldüğü gibi kelimeler bazında Mehmet Akif Ersoy'un eğitim felsefesinin ağırlıklı olarak 14 farklı kelimedede, 253 kelime tekrarıyla "Esasicilik" olduğu, onu 9 farklı kelimedede 156 kelime tekrarıyla "Daimicilik" akımının izlediği, daha sonra 3 farklı kelimedede, 30 kelime tekrarıyla "İlerlemecilik", 1 kelimenin 12 tekrarıyla "Yeniden İnşacılık" ve 1 kelimenin 6 kez tekrarıyla "Varoluşçuluk" akımlarının geldiği anlaşılmaktadır. Politeknikçilik akımına ilişkin kelimelere ise yer vermediği anlaşılmıştır.

Tablo 1. Mehmet Akif Ersoy'un Konuşmalarında Ve Yazdığı Eserlerde Sıkça Geçen Kelimeler Bazında Somutlaşan Ağırlıklı Eğitim Felsefesi

Kelimeler	Eğitim Felsefesi Akımları						Toplam
	Daimicilik	Esasçılık	İlerlemecilik	Yeniden inşacılık	Politeknikçilik	Varoluşçuluk	
1 millet	0	53	0	0	0	0	53
2 ilim, ulûm, irfân, maarif, ma'lûmat, bilgi	0	40	11	0	0	0	51
3 insan-beşer, insanlık	43	0	0	0	0	6	49
4 mektep, medrese	0	38	0	0	0	0	38
5 muallim , hoca, vaiz	13	16	0	0	0	0	29
6 lisan (<i>yabancı dil</i>)	29	0	0	0	0	0	29
7 Kitap	12	16	0	0	0	0	28
8 okuma-yazma	0	22	0	0	0	0	22
9 din - müslümanlık	22	0	0	0	0	0	22
10 ahlak	21	0	0	0	0	0	21
11 memleket, diyâr, vatan, yurt	0	21	0	0	0	0	21
12 garp, avrupa, fen diyarı (<i>yurt dışı</i>)	0	0	15	0	0	0	15
13 çocuk, şebâb, evlat	6	9	0	0	0	0	15
14 Türkçe	0	14	0	0	0	0	14
15 durmadan, her zaman, gece gündüz	9	3	0	0	0	0	12
16 hürriyet	0	0	0	12	0	0	12
17 nasihat, ihtar, takdir, murakabe, tazyik	0	7	0	0	0	0	7
18 İstikbal	0	7	0	0	0	0	7
19 Medeniyet	0	4	0	0	0	0	4
20 Aile	1	3	0	0	0	0	4
21 Tatbik	0	0	4	0	0	0	4
Toplam	156	253	30	12	0	6	457

Mehmet Akif Ersoy'un Eğitim Felsefesini Ortaya Çıkaran Soruların Her Birine Ayrı Ayrı Olmak Üzere (Konuşmalarından ve Yazdığı Eserlerden Alınan İfadelere Göre) Verilen Cevaplarda Somutlaşan Eğitim Felsefesi Nedir?

Mehmet Akif Ersoy'un, konuşmalarından ve yazdığı eserlerden alınan ifadelerle göre "Niçin Öğretelim?" (Amaçlar) boyutunda somutlaşan eğitim felsefesi ile ilgili bulgular

Mehmet Akif Ersoy'un eğitimin amacının insan ve insanı insan yapan özellikler yani insanlık ve tanrıya ulaşma ile ilgili tespitleri bağlamında "Daimici"; milli değerleri korumak, yaymak ve ulusu çağdaş medeniyetler seviyesine çıkarmak ile ilgili tespitleri bağlamında "Esasici"; çocukların gereksinimine yaşlarına, ilgilerine ve buldukları çağa uygun eğitilmeleri ile ilgili nitelendirmeleri bağlamında "İlerlemeci"; bir eğitim anlayışına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Mehmet Akif Ersoy'un eğitimin amaçları

bağlamında ön plana çıkan eğitim felsefesinin “Daimicilik” olduğu görülmektedir. Mehmet Akif Ersoy “Asım” şiirinde “*Adam ister ona insanlığı telkîn edecek.* (Ersoy, 1994, 776)” mısrasında insanlığın hocalar (öğretmenler) tarafından öğretilmesi gereken bir değer olduğunu vurgular. Eğitimin amacı insanlığı öğretmek olmalıdır. Bu durum eğitim felsefelerinden Daimicilik akımına denk düşmektedir.

“Niçin öğretilim?” soru alanı ile ilgili olarak yapılan kelime sayımında en fazla yinelenen ve bu soruya karşılık gelebilecek anlamlı kelimeler, kullanım yerleri itibariyle eğitim akımlarına ilişkin saptamaları desteklemektedir. Bu kelimeler “insanlık”, “din”, “istikbal”, “millet”, “memleket-diyâr-vatan”, “medeniyet”tir. Buna göre bu soru alanı açısından Mehmet Akif Ersoy’un eğitim anlayışının hangi akıma girdiği yorumlandığında, “insanlık” ve “din” kavramıyla Daimici; “istikbal”, “millet”, “medeniyet” kavramlarıyla Esasici; “memleket - vatan” kavramıyla Esasici ya da İlerlemeci olduğu söylenebilir.

Mehmet Akif Ersoy’un, konuşmalarından ve yazdığı eserlerden alınan ifadelerle göre “Ne Öğretilim?” (İçerik) boyutunda somutlaşan eğitim felsefesi ile ilgili bulgular

Mehmet Akif Ersoy’un, içerik boyutunda cehaletin milleti geriye götüreceğine, okuyup yazmayı öğrenmiş milletin medeni milletler arasında yer edinebileceğine hem de kültürünü benimseyerek onu ileriye taşıyabileceğine yönelik ifadeleriyle “*Esasici*”, milli ruhun temelini milli ahlaka, onun da temelini din ve Allah korkusuna dayandığına yönelik ifadeleriyle “*Daimici*”, hürriyetin ve hür olmanın kıymetinin halka öğretilmesi gerektiğine yönelik ifadeleriyle “*Yeniden İnşacı*” eğitim felsefelerinin özelliklerini taşıdığı görülmüştür.

“Ne öğretilim?” soru alanı ile ilgili olarak yapılan kelime sayımında en fazla yinelenen ve bu soruya karşılık gelebilecek anlamlı kelimeler, kullanım yerleri itibariyle saptanan eğitim akımlarını desteklemektedir. Bu kelimeler; “hürriyet”, “ilim”, “okuma-yazma”, “Türkçe”, “lisan (yabancı dil)”, “ahlak”tır. Buna göre bu soru alanı açısından Mehmet Akif Ersoy’un eğitim anlayışının hangi akıma girdiği yorumlandığında, “okuma-yazma”, “Türkçe” ve “ilim” kavramının Esasici; “ahlak” ve “yabancı dil” kavramının Daimici; “hürriyet” kavramının Yeniden İnşacı eğitim felsefesinin içerisinde yer aldığı söylenebilir.

Mehmet Akif Ersoy’un konuşmaları ve eserlerinde geçen ifadelerde eğitimin içeriği bağlamında ön plana çıkan eğitim felsefesinin “Esasicilik” olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya Mehmet Akif Ersoy’un “*Hakikat, Hoca merhûmun dediği gibi Avrupalıların ilimleri, irfanları, medeniyetteki, sanayideki terakkileri (ilerleme) inkâr olunur şey değildir. Ancak insanîyetlerini, insanlara karşı olan muamelelerini kendilerinin maddiyattaki bu terakkileriyle ölçmek kat’iyyen doğru değildir. Heriflerin ilimlerini, fenlerini almalı fakat kendilerine asla inanmamalı, asla kapılmamalıdır.*” (Abdülkadiroğlu & Abdülkadiroğlu, 1991, s. 140).” ifadesi örnek olarak verilebilir. Aynı zamanda eğitimin içeriğinde “Daimici” de olmak gerektiğine dönük sayılabilecek ifadelerine Mehmet Akif Ersoy’un “Meâli Celili - Âl-i İmrân” şiirindeki:

O yüzden başlar izmihlali milletlerde ahlâkın.

Fakat, ahlâkın izmihlali en müdhiş bir izmihlal;

Ne millet kurtulur, zîrâ, ne milliyet, ne istiklâl.

Oyuncak sanmayın! Ahlâk-i millî, rûh-i millidir

Onun iflâsı en korkunç ölümdür: Mevt-i Küllîdir. (Ersoy, 1994, s.584) mısraları örnek olarak verilebilir. Milletın var olabılması için milli ahlakın öğretilmesi gerekmektedir. Ona göre toplumun ölümü ahlakını yitirmesiyle meydana gelecektir. Daimiciler ilkokul programlarında, okuma, yazma ve aritmetik gibi temel becerilerin geliştirilmesi yanında ahlak ve din eğitimini de savunurlar (Erden, 2004). Diğer yandan Mehmet Akif Ersoy'un "Köse İmam" şiirindeki: *Sâde hürriyyeti i'lân ile bir şey çıkmaz; Fıkr-i hürriyyeti hazm ettiriniz halka biraz.* (Ersoy, 1994, 256) mısralarıyla hürriyet fikrinin halka hazmettirilmesi gerektiğini yönündeki ifadelerinin eğitimin içeriği yönünden "Yeniden İnşacı" akıma denk düştüğü görülebilir. Yeniden kurmacılıkta, eğitimin görevi; toplumu sürekli yeniden şekillendirmek ve düzenlemektir. Bunun için okul, açık seçik bir şekilde toplumu değiştirme ve yeniden kurmayı sağlayacak yetişekler geliştirmeli ve uygulamaya koymalıdır (Sönmez, 2002 s. 95).

Mehmet Akif Ersoy'un, konuşmalarından ve yazdığı eserlerden alınan ifadelere göre "Nasıl öğretilim?" (Yöntem) boyutunda somutlaşan eğitim felsefesi ile ilgili bulgular

Mehmet Akif Ersoy'un, eğitimde belirli bir amaç yolunda bireylerin saptanan öğretilerin öğrenilmesi yolunda terbiye ve disiplin edilmelerine ve otoriteye dönük ifadeleriyle "Esasici"; eğitimde her bir bireyin eğitim sürecine katılımına ve gereksinimlerine önem vererek, ezberci değil uygulamalı eğitim verilmesine yönelik ifadelerle "İlerlemeci"; eğitimin din kitapları ve büyük kitaplar ile yapılması gerektiğine dönük ifadeleriyle "Daimici" eğitim akımında yer aldığı söylenebilir.

"Nasıl öğretilim?" soru alanı ile ilgili olarak yapılan kelime sayımında en fazla yinelenen ve soruya karşılık gelebilecek anlamlı kelimeler, kullanım yerleri itibariyle, saptanan eğitim akımlarını desteklemektedir. Bu kelimeler; "otorite", "tatbik", "kitaplar" dır. Buna göre bu soru alanı açısından Mehmet Akif Ersoy'un eğitim anlayışının hangi akıma girdiği yorumlandığında; "otorite" ve "terbiye" kelimelerinin Esasici, "tatbik" kelimesinin kullanıldığı cümleye bağlı olarak İlerlemeci ya da Esasici, "kitaplar" kelimesinin "Daimici" eğitim felsefesinin içerisinde yer aldığı söylenebilir.

Mehmet Akif Ersoy'un; *"Tabii mektebine de giderek müdüründen, müdür muavininin lâzım gelen malumatı alırsın! Selimiye'de bizim Miralay İsmail Hakkı Bey isminde bir dostumuz vardır ki pek mübarek bir adamdır. İstersen, onunla da konuş! Hâsılı, takdir (azarlama) ile, ihtar ile, dayak ile, tazyik (sıkıştırma/baskı) ile, murakabe(kontrol etme, takip) ile bu sersem çocuğu yola getirmeye çalış! Ahval, beni canımdan bîzar etmişti. Bu hâdiseler, yıkık maneviyyatım üstüne tüy dikti!"* (Günaydın, 2009, s.87-88) ifadesi Esasici bir yöntem anlayışına sahip olduğuna bir örnek olarak gösterilebilir.

Mehmet Akif Ersoy'un: "İyi bilmeliyiz ki şimdiye kadar tutulan tarzda Fransızca öğrenilmez; yine iyi bilmeliyiz ki pek yeni bir tarzda lisân tadrîsi görüldüğü kadar kolay olamaz. Tadrîsatta biraz ıslahât icrâsıyla çocuklara eskisinden daha fazla istifâde ettirmek mümkün ise de acaba bu da sarf edilecek emeklerle, heder edilecek zamanlarla mütenâsib olabilecek midir? Bundan sonra inşaallah memleketimizde herkes okuyup yazmak ihtiyâcını anlayacak; herkes bunun için çalışacaktır.... Maârif Nezâreti (Eğitim Bakanlığı) mekteblerden Fransızca'yı kaldırır, bunun için en yeni usûlde okutulmak üzere ayrıca sınıflar açarsa hem lisân adam akıllı öğretilmiş, hem de zaten birçok sûretlerle heder olup giden zamanlarımız tasarruf edilmiş olur. ... Bu lisâna ihtiyâcî olanlar hakkıyla okutulsun; olmayanlar beyhûde yere uğraştırılmasın, kendilerine daha nâfi' (faydalı) şeylere çalıştırılsın, demek istiyoruz (Düzdağ, 2015, s.338)." ifadeleri İlerlemecilik akımına örnek olarak gösterilebilirken 25 Ocak 1926'da yazdığı mektubunda oğlu Emin'in eğitiminde faydalanmak üzere kitaplar istediği "Emin Arapça ile İngilizce ile hiç iyi değil. Zaten onun oyundan başka arasının iyi olduğu bir şeyi henüz göremedik! Mammafih, buraya getirdiğim çok isabet oldu, mütalâasındayım. Hâ! Kuzum evlâdım Zihni Efendi merhumun el-Müşezzeb diye bir risalesi(kitap) vardır ya, onu lütfen bana yollayiver. Hatırımında kaldığına göre onun sarfiyle (çevirisiyle) nahvi (Arapça dilbilgisi) aynı risalededir. Bunu Emin'e okutmak istiyorum (Günaydın, 2009, s.30)." ifadeleri Mehmet Akif Ersoy'un yöntem bakımından daimicilik akımının özelliklerini göstermesi bakımından örnek olarak verilebilir.

Mehmet Akif Ersoy'un, konuşmalarından ve yazdığı eserlerden alınan ifadelere göre "Nerede öğretilim?" (Yer) boyutunda somutlaşan eğitim felsefesi ile ilgili bulgular

Mehmet Akif Ersoy'un eğitimin milli kültürü yansıtan ve memleketin yükseltilmesi misyonuna sahip okullarda verilmesi gerektiği ile ilgili söylemleriyle "Esasici"; bireylerin dini eğitimle başta ailede eğitilmesi yönündeki ifadeleriyle "Daimici" olduğu anlaşılmıştır. "Nerede öğretilim?" soru alanı ile ilgili olarak yapılan kelime sayımında en fazla yinelenen ve soruya karşılık gelebilecek anlamlı kelimeler kullanış yerleri itibariyle, yukarıda saptanan eğitim akımlarını desteklemektedir. Bu kelimeler; "aile", "mektepedrese" ve "yurt dışı" dır. "Nerede öğretilim?" soru alanı açısından Mehmet Akif Ersoy'un eğitim felsefesinin hangi akıma girdiği yorumlandığında "mektep" kelimesinin kullanıldığı cümleye bağlı olarak *Esasici*; "aile" kelimesinin *Daimici* veya *Esasici*; "yurt dışı" kelimesinin ise kullanıldığı ifadeye bağlı olarak *Esasici* eğitim felsefesinin içerisinde yer aldığı söylenebilir.

Mehmet Akif Ersoy'un eğitimin verileceği yer bağlamında ön plana çıkan eğitim felsefesinin "Esasicilik" olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya Mehmet Akif Ersoy'un milletin düşüş ve tükenmişliğinin sebebini ilimsizlik olarak gösterdiği "Köse İmam" şiirindeki; "Bu cehalet yürümez; asra bakın: Asr-ı ulûm! Başlasın terbiyeniz, âilelerden oğlum. (Ersoy, 1994, s.256)" ifadelerinde eğitimin alınacağı yer olan aile Esasicilik akımına bir örnek oluşturması bakımından incelenebilirken "Hicr Ayet Meali" şiirindeki; "Evlâdına sağlam bir emel mâyesi aşla, Allah'a dayan, sa'ye sarıl, hikmete râm ol... Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol." ifadelerinde dini eğitimi savunan yönüyle Daimicilik içerisinde gösterilebilir.

Mehmet Akif Ersoy’un, konuşmalarından ve yazdığı eserlerden alınan ifadelerle göre “Ne kadar/zaman öğretilim?” (Miktar/Zaman) boyutunda somutlaşan eğitim felsefesi ile ilgili bulgular

Mehmet Akif Ersoy’un, insanlığın durmadan çalışması gerektiğine yönelik ifadeleriyle “*Daimici*”, milli değerler benimsenene ve vatan yükseltilene kadar verilmesi gereken eğitime yönelik ifadeleriyle “*Esasicî*”, bireye hayatı boyunca gelişimini sağlaması gereken eğitimin, birey bazlı sürekliliğine yönelik ifadeleriyle “*İlerlemeci*” eğitim felsefelerinin özelliklerini taşıdığı görülmüştür. Mehmet Akif Ersoy’un eserlerinde eğitimin zaman ve miktar boyutuna yönelik saptanmış ifade sayısı diğer boyutlara oranla daha azdır. Bu ifadelerle ait akımlar Daimicilik, Esasicilik ve İlerlemecilik’tir.

“Ne kadar/zaman öğretilim?” soru alanı ile ilgili olarak yapılan kelime sayımında en fazla yinelenen ve soruya karşılık gelebilecek anlamlı kelime kullanım yeri itibariyle, saptanan eğitim akımlarını desteklemektedir. Bu kelime; “durmadan/her zaman” dır. Buna göre bu soru alanı açısından Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesinin hangi akıma girdiği yorumlandığında “durmadan/her zaman” kelimeleri kullanıldığı cümleye bağlı olarak *Daimici*, *Esasicî* ya da *İlerlemeci* eğitim felsefesinin içerisinde yer aldığı söylenebilir.

Mehmet Akif Ersoy’un konuşmalarında ve eserlerinde geçen ifadelerde eğitimin verileceği miktar/zaman bağlamında ön plana çıkan eğitim felsefesinin “Esasicilik” olduğu saptanmıştır. Mehmet Akif Ersoy’un, memleketin kalkınması için milletin durmadan geceli gündüzlü çalışması gerektiği ifadesi Esasicilik içerisinde yer bulabilir. “Berlin Hatıraları” şiirindeki:

Siz elli yıl oluyor, belki, harbe girmediniz.

Geçen muhârebeden şanlı bir celâdetle

Çıkınca verdiniz evlâd-ı memleket elele;

Çalıştınız gece gündüz, didindiniz o kadar. (Ersoy, 1994, s.646) mısralarında ülkenin kalkınmasının ancak memleketteki herkesin el ele vererek gece gündüz çalışıp didinmesiyle olduğunu vurgular. Tablo 2 incelendiğinde, Mehmet Akif Ersoy’un konuşmalarında ve eserlerinde geçen ifadelerde eğitimin verileceği miktar/zaman bağlamında ikinci sırada yer alan eğitim felsefesinin “Daimicilik” olduğu anlaşılmaktadır. Mehmet Akif Ersoy’un “Durmayalım” şiirindeki:

“Davran artık kârbânın arkasından durma, koş!

Mahvolursun bir dakîkan geçse hattâ böyle boş.” (Ersoy, 1994, s.62) mısraları bu akım içerisinde yer bulabilir. Bu mısralardaki “durma” kelimesi içinde; ne kadar ve ne zaman öğretilmesi gerektiğine ilişkin soruya “her zaman, ömür boyu” cevabını barındırmaktadır. Mehmet Akif Ersoy’un ,

Altı aylık yolu, dağ taş demeyip, çiğneyerek,

Çin-i Mâçin'deki bir ilmi gidip öğrenecek" ifadesi de İlerlemecilik akımına bir örnek olarak gösterilebilir. Burada Akif; Müslüman'ın elde asa, belde divit ile ilim nerede olursa olsun durmadan onu arayıp bulması gerektiğini söyler.

Mehmet Akif Ersoy'un, konuşmalarından ve yazdığı eserlerden alınan ifadelerle göre "Kime/Kiminle öğretelim?" (Kime/Kiminle) boyutunda somutlaşan eğitim felsefesi ile ilgili bulgular

Mehmet Akif Ersoy'un, eğitimin imanlı, edepli, liyakatli ve vicdanlı, iyi eğitilmiş öğretmenler tarafından yapılmasına yönelik ifadeleri "*Daimici*", doğuştan hiçbir bilgi ve beceriye sahip olmayan öğrencilere, memleketi yükseltme misyonuna sahip öğretmenler tarafından disiplinli bir şekilde bilgilerin aktarılmasına ve sahip olunan değerlerin korunmasına yönelik söylemleri "*Esasici*" eğitim felsefesine karşılık gelmektedir.

"Kime/Kiminle öğretelim?" soru alanı ile ilgili olarak yapılan kelime sayımında en fazla yinelenen ve soruya karşılık gelebilecek anlamlı kelime kullanım yeri itibariyle, saptanan eğitim akımlarını desteklemektedir. Bu kelimeler; "çocuk, şebâb (gençlik), evlat", "millet", "muallim – hoca", "vaiz"dir. Buna göre bu soru alanı açısından Mehmet Akif Ersoy'un eğitim anlayışının hangi akıma girdiği yorumlandığında; "çocuk-gençlik-evlat", "millet", "muallim" ve "vaiz" kavramıyla kullanıldığı ifadeye bağlı olarak *Daimici ya da Esasici* eğitim felsefesinin içerisinde yer aldığı söylenebilir. Mehmet Akif Ersoy'un "*Vâiz milletini mâzîsini, hâlini bilmeli; cemâati istikbâle hazırlamalı. Hele hoca efendilerimiz hiç kürsülerin semtine uğramıyorlar.* (Düzdağ, 2015, s.290)." ifadeleri Esasicilik akımı içerisinde yer alırken "Fatih Kürsüsünde" şiirindeki;

"muallimim" diyen olmak gerektir îmanlı,

Edebli, sonra liyâkatli, sonra vicdanlı.

Bu dördü olmadan olmaz: Vazîfe, çünkü, büyük;(Ersoy, 1994, 526) ifadeleri Daimicilik akımı içerisinde yer almaktadır.

3. Mehmet Akif Ersoy'un Konuşmaları ve Yazdığı Eserlerde Vurgulanan İfadeler Işığında Somutlaşan Eğitim Felsefesi İle İlgili Bulgular

Tablo 2. Mehmet Akif Ersoy'un, Konuşmaları Ve Yazdığı Eserler Işığında Somutlaşan Eğitim Felsefesinin Boyutları İtibariyle Yapısı

Akımlar Sorular	Daimcilik	Esasicilik	İlerlemecilik	Yeniden İnşacılık	Politeknikçilik	Varoluşçuluk	Toplam
Niçin Öğretelim? AMAÇ	102	45	12	0	0	0	159
Ne Öğretelim? İÇERİK	47	70	0	16	0	0	133
Nasıl Öğretelim? YÖNTEM	21	57	23	0	0	0	101
Nerede Öğretelim? YER	4	76	0	0	0	0	80
Ne Kadar/Zaman Öğretelim MİKTAR ZAMAN	15	21	5	0	0	0	41
Kiminle/Kime Öğretelim? İNSAN	16	66	0	0	0	0	82
Toplam	205	335	40	16	0	0	596

Mehmet Akif Ersoy'un eğitim felsefesinin ne olduğunu anlamak üzere sorulan altı soruya verilen anlamlı ifadeler toplamda 596 olarak saptanmıştır. Bu altı soruya karşılık gelen ifadelerin çokluğuna bakıldığında, ilk sırada 159 anlamlı ifadeyle eğitimin amacını sorgulayan “Niçin öğretelim?” sorusunun geldiği görülmektedir. Mehmet Akif Ersoy'un “Niçin öğretelim?” soru alanında Tablo 2’de sayısallaştırıldığı üzere, eğitimin amacına yönelik ağırlıklı olarak “Daimcilik” akımının özelliklerini taşıdığı ortaya çıkmıştır. İkinci sırada 133 anlamlı ifadeyle eğitimin içeriğini sorgulayan “Ne öğretelim?” sorusunun geldiği ve eğitimin içeriğine yönelik ağırlıklı olarak “Esasicilik” akımının özelliklerini taşıdığı görülmektedir. Üçüncü sırada 101 anlamlı ifadeyle eğitimin yöntemini sorgulayan “Nasıl öğretelim?” sorusunun geldiği görülmektedir. Akif, eğitimin yöntemini sorgulayan bir şair yazar ve eğitimci olarak, eğitimin nasıl yapılması gerektiği konularına da önem vermiştir. “Nasıl öğretelim?” soru alanında Mehmet Akif Ersoy’un eğitimin miktarı ve zamanına yönelik ağırlıklı olarak “Esasicilik” akımının özelliklerini taşıdığı ortaya çıkmıştır. Dördüncü sırada 82 anlamlı ifadeyle eğitimin kime ve kimlerle gerçekleştirileceğini sorgulayan “Kime/Kiminle öğretelim?” sorusunun geldiği görülmektedir. Nitekim eğitimin hitap edeceği toplumun belirlenmesi ve eğitimi bu topluma ulaştıracak kesimin saptanması, eğitimin amacına ulaşması yolunda bir kontrol mekanizması işlevine sahiptir. “Kime/Kiminle öğretelim?” soru alanında Mehmet Akif Ersoy’un eğitimin içeriğine yönelik ağırlıklı olarak “Esasicilik” akımının özelliklerini taşıdığı ortaya çıkmıştır. Beşinci sırada 80 anlamlı ifadeyle eğitimin verilmesi gereken yeri sorgulayan “Nerede öğretelim?” sorusunun geldiği görülmektedir. “Nerede öğretelim?” soru alanında Mehmet Akif Ersoy’un eğitimin içeriğine yönelik ağırlıklı olarak “Esasicilik” akımının özelliklerini taşıdığı ortaya çıkmıştır. Tablo 2 incelendiğinde, Mehmet Akif Ersoy’un eserlerinde bulunan ifadelerden çok azı 41 anlamı ifadeyle eğitimin zaman ve oranı ile eğitimin amaçları konusunda fikirler vermektedir. “Ne kadar/zaman öğretelim?” soru alanında da Mehmet Akif Ersoy’un eğitimin miktarı ve zamanına yönelik ağırlıklı olarak “Esasicilik” akımının özelliklerini taşıdığı ortaya çıkmıştır.

Tartışma

Mehmet Akif Ersoy'un "Niçin öğretelim?" soru alanında Tablo 2'de sayısallaştırıldığı üzere, eğitimin amacına yönelik ağırlıklı olarak "Daimicilik" akımının özelliklerini taşıdığı ortaya çıkmıştır. Akif insanın değerli bir varlık olduğunu anlatırken insan olmanın, insanlığın kolay olmadığını, bunun için de insanlığın mutlaka öğretilmesi gerektiğini söylemektedir. Mehmet Akif Ersoy'a göre insanlık eğitimciler tarafından öğretilmesi gereken bir değerdir. Eğitimin en başta gelen amacı insanlara insanlığı öğretmek olmalıdır. Bu durum eğitim felsefelerinden Daimicilik akımına denk düşmektedir. Daimiciler insanın değerini çok yüksek görürler ve eğitimle bunun daha da yükseleceğine inanırlar. Aynı zamanda Daimicilere göre erdemli insan dindar insandır (Sönmez, 2002, s. 75). Akif medeni milletler seviyesine ulaşabilmeyi, medeniyeti de dinin doğru öğrenilmesine bağlamış, dini ilimden hiçbir zaman ayrı tutmamış, Müslümanlığı medeniyete ulaşmadaki bir araç adeta bir pusula olarak göstermiştir. Din ile modern eğitime de öncülük yapan Mehmet Akif Ersoy, insanî değerlerle yaşayıp medeniyete katkı sağlamanın eğitimle mümkün olduğuna inanmıştır. Nitekim Çoban (2010), "*Mehmed Akif'in Eğitim Felsefesi: Eğitim Ve Öğretime İlişkin Görüşleri*" isimli çalışmasında Mehmet Akif Ersoy'un milletin, İslam âleminin ve insanlığın darbe ve müdahalelerle değil, maarif ve ıslahatla kalkınacağını öngördüğünü ifade etmiştir. Yıldırım (2011) "*Mehmet Akif'in Gelenek ve Yeniliğe Bakışı*" adlı bildirisinde, Mehmet Akif Ersoy'un, Batıcı aydınların dini anlamadığını ve onların dine bakışlarının çok yanlış olduğunu belirterek, bir kimsenin dindar olmasının çağın yeniliklerine karşı olmasını gerektirmeyeceğini yaşantısı ve fikirleriyle ortaya koyduğunu ifade etmiştir. Mehmet Akif Ersoy'un, Batının da dinine bağlı olduğunu, dinsiz olmalarının mümkün olmadığını taklit edilmek istenen Batıyı örnek vererek eserlerinde dile getirdiğini ifade etmiştir. Dolayısıyla bu çalışmalarda da ortaya konduğu üzere; Mehmet Akif Ersoy'un insanlara insanlık değerinin öğretilmesi ve dinin doğru öğretilmesi için eğitime önem verdiği görülmektedir. Bu çalışmalar da Mehmet Akif Ersoy'un eğitimin amacına yönelik öncelikle Daimici eğitim anlayışına sahip olduğunu destekleyen çalışmalardır. Bu yönüyle Mehmet Akif Ersoy'un eğitimin amacı bağlamında eğitim felsefelerinden Daimicilik akımının özelliklerini taşıdığı söylenebilir.

"Ne öğretelim?" soru alanında Tablo 2'de sayısallaştırıldığı üzere, Mehmet Akif Ersoy'un eğitimin içeriğine yönelik ağırlıklı olarak "Esasicilik" akımının özelliklerini taşıdığı ortaya çıkmıştır. Akif ifadelerinde milletin varlığını devam ettirebilmesi ve medeni milletler seviyesine yükselebilmesi için ilim ve fennin yolundan uzaklaşmaması gerektiğini belirtmektedir. Milli kültürün de benimsetilmesi temelinde illim ve fen yolunda yapılacak eğitime büyük önem vermektedir. Medeni milletler seviyesine yükselebilmeyen yolunun milli kimliğe sahip çıkarak bilimsel yolda ilerlemekten geçtiğini vurgulayan Akif, ancak bu sayede memleketin korunarak ileri medeniyetler seviyesine taşınabileceğini ortaya koymaktadır. Mehmet Akif Ersoy'un eğitimin içeriği hakkındaki ifadeleri, bu alanda Esasicilik akımının özelliklerini taşıdığını göstermektedir. Nitekim Esasicilik akımının savunucularından olan Bagley, öğretmenlerin öğrencileri demokratik toplumda yaşamalarını sağlayacak milli unsurlardan doğan ortak prensipler ve fikirlerle eğitmeleri gerektiğini savunmuştur. Esasicilik eğitimde, milli olana veya temele geri dönüşe denk gelmektedir. Esasiciler, eğitimin öğrencilere geleneksel ahlaki unsurları, kültürü ve entelektüel bilgiyi vermelerinin gerekliliğini model bir vatandaş olmakta görmektedirler (Shaw, 2004). Mehmet Akif Ersoy'un öğrencilere milli kültürün

benimsenilmesi ve memleketin yükselmesi adına eğitimde ilim yolunda ilerlenmesi gerektiğine dönük ifadeleri; Esasicilik akımının savunduğu, eğitim içeriğinde ülkeye özgü değerlerin ve gerekli öğretim içeriklerinin, memleketin yükseltilmesi adına öğrencilere aktarılması gerekliliğine karşılık gelmektedir. Esasicilik akımı, toplumun geleneksel ve korunması gerekli unsurlarının devamını sağlama misyonu üzerinde durmaktadır.

“Nasıl öğretilim?” soru alanında Tablo 2’de sayısallaştırıldığı üzere, Mehmet Akif Ersoy’un eğitimin miktarı ve zamanına yönelik ağırlıklı olarak “Esasicilik” akımının özelliklerini taşıdığı ortaya çıkmıştır. Akif; gençlerin millete yararlı olabilmesi yolunun talebinin çalışma azim ve kuvvetinden geçtiğini, bu doğrultuda eğitimin disiplinli bir şekilde verilmesi gerektiğini düşünmektedir. Eğitimin ürünlerinin Türk milleti yararına olması bir zorunluluktur ve bu yolda Akif, ifadelerinde, eğitimde disiplinli bir şekilde ilim yolunda ilerlemenin elzem olduğunu ve öğretmenlerin bu süreçte başat unsur olarak milleti bu yönde disiplinle yetiştirmesi gerektiğini belirtmektedir. Mehmet Akif Ersoy’a göre medeniyet seviyesine ulaşmanın disiplinli bir eğitim görmesinden geçmektedir. Bu süreçte önemli model öğretmenler, ulusu ilim çerçevesinde oluşturulmuş öğretilerle medeniyet seviyesine çıkarma ve bunu da disiplinle, telkinle sağlama misyonuna sahiptirler. Mehmet Akif Ersoy’a göre ilerlemenin ve tam bir ulus olabilmenin yolu, eğitimde disiplinle hareket etmekten geçmektedir. Bu durum, eğitim yöntemi bakımından Esasicilik felsefesi içerisinde yer almaktadır. Esasicilik akımında da öğretmen, eğitim ortamında gerektiğinde cezaya başvurmalı, otoriteyi elden bırakmamalıdır. Ayrıca öğretmen “kendini denetleme beceri ve yeteneğini” öğrenciye kazandırmak için, gerekirse, çekinmeden zor kullanılmalıdır (Sönmez, 2002, s. 83).

“Kime/Kiminle öğretilim?” soru alanında Tablo 2’de sayısallaştırıldığı üzere, Mehmet Akif Ersoy’un eğitimin içeriğine yönelik ağırlıklı olarak “Esasicilik” akımının özelliklerini taşıdığı ortaya çıkmıştır. Akif ifadelerinde, eğitim öğretim gerçekleştirilen her çeşit kurumda, öğrencilere milli kimliğin, toplumsal ve kültürel değerlerin, mukaddesata saygının benimsenmesinin önemini vurgulamıştır. Öğretmenlerin, Türk milletini yükseltme ve bu yolda onlara öğrencileri hayata hazırlama görevinin olduğunu ifade etmiş, çocukların ve gençlerin vatanın istikbali oluşturduğunu belirtmiştir. Eğitimi, memleketin yükselmesini ve ilerlemesini sağlayacak olan bireylerin yetiştirilmesi doğrultusunda önemseyen Akif için, öğrencileri yetiştiren, ilim, fen, ahlak ve terbiye aşıl原因 öğretmenler, Türk milletini istikbale taşıyacak bireyler olmalıdırlar. Dolayısıyla Akif için eğitimi verecek olan ve eğitim verilecek kişiler vatana hizmet etme misyonunu gerçekleştireceklerdir. Mehmet Akif Ersoy’un eğitimin kime/kiminle verileceğine dönük bu ifadeleri, Esasicilik akımının özelliklerini taşıdığını göstermektedir. Esasicilik akımında sınıfta eğitim yönetimi öğretmene aittir. Öğretmenler ya da yöneticiler, öğrencilerin öğrenmesi için önemli olanın ne olduğuna karar vermekle beraber, öğrencinin ilgisine çok az yer verirler. Esasicilik akımının benimsendiği bir sınıfta, çocuklara kültürel değerler öğretilmektedir (Shaw, 2004, s. 4).

“Nerede öğretilim?” soru alanında Tablo 2’de sayısallaştırıldığı üzere, Mehmet Akif Ersoy’un eğitimin içeriğine yönelik ağırlıklı olarak “Esasicilik” akımının özelliklerini taşıdığı ortaya çıkmıştır. Akif ilim yolunda eğitim veren bir müessese olarak okulların aynı zamanda kültürel değerleri öğreten, toplumsal meseleleri anlatan bir kurum olduğunu belirtmiştir. Esasicilik akımında; okul bir reform değil, öğrenim kurumudur. Bu kurumun işlevi, geçmişten şimdiye dek oluşan başat kültürel değerleri öğrenciye kazandırmak, bu yolla onun topluma uyumunu sağlamaktır; çünkü topluma uyan insan, ahlaklı ve erdemlidir (Sönmez, 2002).

“Ne kadar/zaman öğretilim?” soru alanında Tablo 2’de sayısallaştırıldığı üzere, Mehmet Akif Ersoy’un eğitimin miktarı ve zamanına yönelik ağırlıklı olarak “Esasicilik” akımının özelliklerini taşıdığı ortaya çıkmıştır. Akif, milletin varlığını devam ettirebilmesi ve memleketi ileri medeniyetler seviyesine taşıyabilmesinin yolunun geceli gündüzlü çalışılmasından geçtiğini ortaya koymaktadır. Mehmet Akif Ersoy’a göre memleketin korunması, ilerlemesi ve yükseltilmesi görev hissi, fedakârlık, çalışma mücadele ve azim ile mümkün olacaktır. Akif, varlığını sürdürmeyi amaç edinen milletlerin durmaksızın çalışması sayesinde ileri medeniyetler seviyesinde var olmalarının bu milletlerin hakkı olduğunu belirtir. Esasicilik akımının miktar/zaman boyutuna denk düşen bu anlayış eğitimin; memleketin yükselmesi adına geceli gündüzlü çalışarak, millet için gerekli olan konu alanlarını öğretilene, öğretilenleri koruyabilecek düzeye getirene kadar devam etmesi gerektiğini savunmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Mehmet Akif Ersoy’un konuşmalarında ve yazdığı eserlerde sıkça geçen “*millet, ilim, mektep, memleket, muallim, kitap, okuma-yazma, Türkçe, her zaman, çocuk, ihtar, istikbal, medeniyet, aile*” kelimeleri temelinde Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesi “Esasicilik”tir. Mehmet Akif Ersoy’un konuşmalarında ve yazdığı eserlerde sıkça geçen “*insan, muallim, kitap, lisan, din, ahlak, her zaman, çocuk, aile*” kelimeleri temelinde Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesi “Daimicilik”tir. Mehmet Akif Ersoy’un konuşmalarında ve yazdığı eserlerde sıkça geçen “*ilim, garp, tatbik*” kelimeleri temelinde Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesi “İlerlemecilik”tir. Mehmet Akif Ersoy’un konuşmalarında ve yazdığı eserlerde sıkça geçen “*insan*” kelimesi temelinde Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesi “Varoluşçuluk”tur. Mehmet Akif Ersoy’un konuşmalarında ve yazdığı eserlerde sıkça geçen “*hürriyet*” kelimesi temelinde Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesi “Yeniden İnşacılık”tır.

Mehmet Akif Ersoy’un eğitimin amaçları (Niçin Eğitelim?) bağlamında ön plana çıkan eğitim felsefesinin “Daimicilik” olduğu anlaşılmıştır. Mehmet Akif Ersoy’un, eğitimin içeriği (Ne öğretilim?) bağlamında, ön plana çıkan eğitim felsefesi, “Esasicilik”tir. Mehmet Akif Ersoy’un, eğitimin yöntemi (Nasıl öğretilim?) bağlamında, ön plana çıkan eğitim felsefesi “Esasicilik”tir. Eğitimin yeri (Nerede öğretilim?) bağlamında ön plana çıkan eğitim felsefesi “Esasicilik”tir. Eğitimin miktar ve zamanı (Ne kadar/zaman öğretilim?) bağlamında ön plana çıkan eğitim felsefesi “Esasicilik”tir. Eğitimin kimlere kimlerle (Kime/kiminle

öğretelim?) bağlamında ön plana çıkan eğitim felsefesi “*Esasicilik*”tir. Bir kişinin eğitim felsefesinin ne olduğunu anlamak üzere sorulan altı soruya, Mehmet Akif Ersoy’un konuşmalarında ve yazdığı eserlerde anlamlanan ifadeler olarak ortaya çıkan cevap sayısı toplamda 596’dır. Bu soruların soru türüne göre dağılımı incelendiğinde en fazla cevabın “Niçin öğretelim” sorusuna verildiği anlaşılmıştır. Mehmet Akif Ersoy’un konuşmalarından ve yazdığı eserlerinden saptanan ifadelerin çok azı eğitimin zamanı ve miktarı konusunda fikir vermektedir. Eğitim felsefesinin yapısı bir bütün olarak düşünüldüğünde, ifadeler bağlamında Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesinin “*Esasicilik*” olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu yapının boyutları (parçaları) ise; eğitimin amacı açısından “*Daimici*”; içeriği açısından “*Esasici*”; yöntemi açısından “*Esasici*”; eğitimin yeri olarak “*Esasici*”; eğitimin miktarı ve zamanı ile ilgili olarak “*Esasici*” ve son olarak insan ögesi yönüyle de “*Esasici*” olarak bulgulanmıştır.

Mehmet Akif Ersoy’un konuşmaları ve eserlerinde geçen eğitim felsefeleriyle ilişkili kelimeleri itibariyle Mehmet Akif Ersoy’un ağırlıklı olarak “*Esasici*” daha sonra “*Daimici*”, “*İlerlemeci*”, “*Yeniden İnşacı*” ve “*Varoluşçu*” akımlar kapsamındaki kelimeleri kullandığı, Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesini anlamaya yönelik temel altı soruya doğrudan veya dolaylı cevap niteliği taşıyabilecek ifadeler bağlamında ise Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesinin öncelikle *Esasici*, daha sonra da *Daimici*, *İlerlemeci* ve *Yeniden İnşacı* olduğu anlaşılmıştır. Ancak konuşmaları ve eserlerinde geçen eğitim felsefeleriyle ilişkili kelimeleri itibariyle son sırada *Varoluşçuluk* akımı kapsamında sayılacak kelime (*insan*) kullanırken, bu kelimelerin içinde geçtiği ifadelerin geneline bakıldığında “*Varoluşçuluk*” akımını savunmadığı görülmüştür. Konuşmaları ve eserlerinde geçen eğitim felsefeleriyle ilişkili kelimeleri boyutunda *Politeknikçilik* akımına yer vermezken, ifadelere bakıldığında *Varoluşçuluk* ve *Politeknikçilik* akımlarının özelliklerini taşımadığı görülmüştür. Mehmet Akif Ersoy’un konuşmalarında ve yazdığı eserlerde geçen eğitim felsefeleriyle ilişkin kelimelere ve ifadelere bir bütün olarak bakıldığı zaman; hem kelime hem ifade olarak sıralamanın paralellik gösterdiği ve Mehmet Akif Ersoy’un eğitim felsefesinin *Esasicilik*, *Daimicilik*, *İlerlemecilik* ve *Yeniden İnşacılık* şeklinde sıralanabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Mehmet Akif Ersoy’un kelimeler ve ifadeler temelinde ağırlıklı eğitim felsefesinin ise “*Esasicilik*” olduğu söylenebilir.

Araştırmacılar; Mehmet Akif Ersoy’un yaşadığı dönemde yaşayan Türk Milli Eğitimine katkısı olduğu düşünülen kişilerin eğitim felsefelerini inceleyebilir ve karşılaştırmalar yapabilirler. Ayrıca araştırmacılar, tarihte önemli yeri olan kimseler ile okul, dernek, vakıf, siyasi partiler vb. gibi eğitim ile ilişkili olabilecek kurumlar için de, “*Eğitim Felsefesi Saptama Aracı*”nı ve ek tabloları kullanarak benzer çalışmalar yapabilirler. Uygulamacılar tarafından; Türk Eğitim Sistemi’nde Mehmet Akif Ersoy’un şairlik yönünün dışında, eğitimci yönünün de tanınması ve anlaşılması sağlanabilir. Eğitimin amaçları boyutunda insanın davranışlarına etki eden temel değerlerin değişmeyeceğini savunan *Daimicilik* akımının özelliklerini taşıyan Mehmet Akif Ersoy’un eserleri *Değerler Eğitiminde* kullanılabilir. Ayrıca Mehmet Akif Ersoy’un eğitimin kime/kimle verileceği boyutuna yönelik düşünceleri MEB’in öğretmen kılavuz kitaplarında yayınlanabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı, Mehmet Akif Ersoy'un eğitimci ve aydın yönlerinin anlaşılmasını sağlayacak toplumsal projeler oluşturulabilir.

Kaynakça

- Abdülkadiroğlu, A., & Abdülkadiroğlu, N. (1991). *Mehmed Akif'in Kur'an'ı Kerim'i Tefsiri / Mev'ıza ve Hubeleri*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı.
- Afacan, Ö. (2012). *Nermi Uygur'un eğitim felsefesi*. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Alkan, C. (1983). *Eğitim felsefesi*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.
- Babacan, M. (2011). Burdur milletvekili Mehmet Akif'e göre eğitim ve kalkınma. *Uluslararası Mehmet Akif Ersoy Milli Birlik ve Bütünlük Sempozyumu*. 3, s. 455-465. İstanbul: Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Baş, T. & Akturun, U. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Bıçer, S. (2013). *Değerler eğitimi açısından Mehmet Akif Ersoy'a ait Safahat adlı eserin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Cevizci, A. (2010). *Eğitim felsefesi (2.b)*. Ankara: Say Yayınları.
- Çay T. (2003). *Mehmet Akif'in eğitim anlayışı*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Çelikkaya, H. (1997). *Eğitime giriş*. İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım.
- Çetin, H. (2010). Eğitimden İdealist Beklentiler Pragmatist Yaklaşımlar. [İnternet-10.07.2016: <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/491/5783.pdf>]
- Çoban, A. (2010). Mehmed Akif'in eğitim felsefesi: eğitim ve öğretime ilişkin görüşleri. *Ekev Akademi Dergisi*, 14(44), 247-264.
- Düzdağ, M. E. (1987). *Mehmet Akif hakkında araştırmalar*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Vakfı, Mehmet Akif Araştırmaları Merkezi.
- Düzdağ, M.E. (2013). *Meşrutiyet'ten cumhuriyet'e yakın tarihimizin belgesi 1908-1925, Sırâtımüstakim*. 1. İstanbul: Bağcılar Belediyesi Kültür Yayınları Dizisi.
- Düzdağ, M.E. (2013). *Meşrutiyet'ten cumhuriyet'e yakın tarihimizin belgesi 1908-1925, Sırâtımüstakim*. 2. İstanbul: Bağcılar Belediyesi Kültür Yayınları Dizisi.
- Düzdağ, M.E. (2014). *Sırâtımüstakim- Sebülürreşâd Külliyyâtı Neşri*. 3. İstanbul: Bağcılar Belediyesi Kültür Yayınları Dizisi.
- Düzdağ, M.E. (2014). *Sırâtımüstakim- Sebülürreşâd Külliyyâtı Neşri*. 4. İstanbul: Bağcılar Belediyesi Kültür Yayınları Dizisi.
- Düzdağ, M.E. (2015). *Sırâtımüstakim- Sebülürreşâd Külliyyâtı Neşri*. 5. İstanbul: Bağcılar Belediyesi Kültür Yayınları Dizisi.
- Düzgün, S. (2002). *Mehmet Akif Ersoy (tarihî, sosyal ve eğitimci kişiliği)*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Erden, M. (2004). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul:Alkım Yayınları.
- Ergün, M. (2006). Eğitimin felsefi temelleri. (*Eğitim bilimine giriş*. Editör: M. Ç. Özdemir). Ankara: Ekinoks.
- Erkılıç, T. A. (2008). Felsefi akımlar ve eğitim felsefesi akımları. (*Eğitim sosyolojisi ve felsefesi*. Editör: A. Boyacı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Ersoy, M. A.(1994). *Safahat / Original – Sadeleştirilmiş metin – notlar. 1. ve 2.*, Haz. Ö. F. Huyugüzel, R. Bağcı ve F. Gökçek, İstanbul: Feza Gazetecilik A.Ş.
- Gökçek, F. (1995). *Mehmet Akif Ersoy'un şiiri üzerine bir inceleme*. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İzmir.
- Gutek, Gerald L. (2001). *Eğitime felsefi ve ideolojik yaklaşımlar*. Ankara : Ütopya Yayınevi.
- Günaydın, Y. T. (2009). *Mehmet Akif'in mektupları*. Ankara: Ebabil Yayınevi.
- İlgar, M.Z. & Ilgaz S.C. (2013). Nitel bir araştırma deseni olarak gömülü teori (Temellendirilmiş Kuram), [İnternet: www.izu.edu.tr/.../2013_Guz_Donemi_M_Zeki_ilgar_ve_Semra_Cosgun_ilgar.pdf]
- İnal, K. (2008). *Eğitim ve ideoloji*. İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Mercan, A. (2011). Mehmet Akif'in eğitim anlayışı ve günümüze yansımaları. *Uluslararası Mehmet Akif Ersoy Milli Birlik ve Bütünlük Sempozyumu*.3, s.63-74. İstanbul: Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Moğul, S. (2012). *Mehmet Akif Ersoy'un Safahat isimli eserinin Türkçe eğitimi ve değerler eğitimi açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Öncül, R. (2000). *Eğitim ve eğitim terimleri sözlüğü*. İstanbul: MEB yayınları.
- Özalp, Ö. H. (2012). *Fıraklı nameler, Akif'in gurbet mektupları*. İstanbul: Timaş yayınları.
- Özgen, M. (2013). Mehmet Akif Ersoy'un Türk eğitimine katkıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 1 - 22.
- Shaw, L. J. (2004). Teacher Education, Humanistic and Social Aspects of Teaching [İnternet-15.10.2015:http://www.edu-design-principles.org/docs/educational_philo.pdf]
- Sönmez, V. (2002). *Eğitim felsefesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Taşdelen, V. (2008). *Safahat'ın eğitim imaları*. Ankara: Hece Dergisi Yayınları.
- Toprakçı, E. (1997). Bilim felsefesi ve eğitim bilim. 4. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri*. 1076, s. 274-282. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Toprakçı, E. (2011). Ortaöğretimde okullaşma ve özellikle kız çocuklarının durumu. *Prencesim Dergisi*, s.2-17. Sivas: Sivas İl Özel İdaresi.
- Toprakçı, E. (2011). Atatürk'ün eğitim felsefesi (Atatürk'ün söyledikleri ve yazdıkları ışığında). *Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2, 4, s. 1-27. [İnternet- <http://www.e-dergi-marmara.dergipark.gov.tr/ijer/issue/8016/105320>]

- Toprakçı, E., Buldur, S., Bozpolat, E., Oflaz, G., Dağdeviren İ. ve Türe, E., (2013). The Philosophy of Turkish National and Higher Education Policy Futures in Education, 11,1. [İnternet-<http://dx.doi.org/10.2304/pfie.2013.11.1.89>]
- Uslu, E.M. (2015). *Mehmet Akif Ersoy'un safahat adlı eserinde eğitim olgusu*. Yüksek lisans tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Ülken, H. Z. (1967). *Eğitim felsefesi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Üstüner, M. (2002). “Eğitimin felsefî temelleri” (*Eğitim üzerine*, Editör: E. Toprakçı). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Yıldırım A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, N. (2011). Mehmet Akif'in gelenek ve yeniliğe bakışı. *Uluslararası Mehmet Akif Ersoy Milli Birlik Ve Bütünlük Sempozyumu*, 3, s. 479-489. İstanbul: Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Yılmaz, G. (2015). *İsmet İnönü'nün eğitim felsefesi (konuşmaları ve yazdıkları ışığında nitel bir analiz)*. Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Extended Abstract

Purpose

The aim of this research is to find the educational philosophy of Mehmet Akif Ersoy who is an important person of Turkish history and literature to make an understanding of the philosophy of education process and to contribute to scientification through his speeches and writings.

In this study, grounded theory method of the qualitative analyse was used. In this process, Mehmet Akif Ersoy's speeches and writings were checked in the perspective of the dimensions of an educational philosophy. After finding the documents, it was built a system (system-form-theory-opinion) which contains Mehmet Akif Ersoy's speeches and writings.

The research sample was built by the documents consisting of the Akif's speech and writings (books, commentary, advice and sermon, writing in magazines and newspapers, letters) which can find an answer that can meet all or any dimension of the problem of “What is the educational philosophy of Mehmet Akif Ersoy by the documents of his speeches and writings?”; the sampling was built by grounded theory model which is used in researches made with theory-building strategy and requires continuation of data collection until the concepts and the processes which can be the answer to the research question start to repeat. The analysis of documentation was used in getting the documents. The data in research were taken by the 7 facilities which contain the main detection tools and a summary of “The Tools of Detecting Educational Philosophy” tables Mehmet Akif Ersoy's educational philosophy was searched by the way of “The Tools of Detecting Educational Philosophy”. First, the six problems (“Why we teach?”, “What we teach?”, “How we teach?”, “Where we teach?”, “When and how much we teach?”, “To whom and with whom we teach?”) were checked in the document. After finding the answers, they were put under the questions. First, the

frequent words were found under a unique question. Then, for answering the question, the expressions which were put under the philosophical questions checked in the light of educational philosophies and were put under the philosophy which they belong. By that, it was put forward in the light of the educational philosophic questions for finding what Mehmet Akif Ersoy's educational thinking perspective was.

Results

The words which are frequently found in the studied works and which can be answers of the questions of educational philosophy are "people, science, humanity, school, madrasa, country, teacher, preacher, book, language, literacy, religion, morality, West, Turkish, always, child, şebâb, freedom, warning, future, civilization, family, and application. To explain each word on the basis of the examples taken from the works of Mehmet Akif Ersoy; The words that are evaluated in the Essentialism are "nation, science, school, country, teacher, book, literacy, Turkish, always, child, warning, future, civilization, and family". The words that are evaluated in Perennial Philosophy are "human, scholar, book, language, religion, morality, always, child, family". The words that are evaluated in the Progressivism are "knowledge, West, and application". The word assessed in the Existentialism is "human". The word assessed in the Constructivist movement is "freedom".

It is understood that the purpose of the education of Mehmet Akif Ersoy is "Perennialism" regarding the human and the characteristics of being a human; so humanity and reaching God; "Essential" in relation to preserving, spreading and bringing national values to the level of contemporary civilizations; "Progressive" on the basis of the required education qualifications of children proper to their needs, age, interests, and era.

It is seen that Mehmet Akif Ersoy is "Essential" with his statements that ignorance will take the nation back in time, a community that reads and writes will take it's place in civilized nations, and adapting their culture will carry it one step further; is "Perennial" with his expressions that the root of the national soul comes from the national moral, and this comes from the thought of religion and God; is "Constructivist" with claiming the value of teaching people the importance of freedom and being free.

It can be stated that Mehmet Akif Ersoy takes place in Essentialism with his expressions on the training and discipline of the default doctrines and the authority; is Progressive with his emphasis on the participation of each individual in the education process and the importance of their needs, an applied training rather than a learn-by-rote education system; is Perennial with expressions that education should be done with religious books and grand books.

It is clear that Mehmet Akif Ersoy is Essential with his claims that education should be given at schools that reflect the national culture and possess the mission of raising the country, Perennial by means of expressing that individuals should be educated in the family with religious education. In the word count where "Where do I teach" question area, the most repeated words that support the mentioned educational trends are used according to the places where meaningful words may come up against the question used. These words are;

"Family", "school-madrasah" and "abroad". Depending on the sentence in which the word "philosophy" is used when Mehmet Akif Ersoy's educational philosophy is interpreted in terms of the question field "Where to teach?", "School-madrasah" is Essentialism, "Family" is Perennialism or Essentialism; It can be argued that the word "abroad" belongs to the philosophy of Essential Education depending on the expression used.

Mehmet Akif Ersoy' carries the features of the "Perennial philosophy" with his statements that humanity should work without stopping, depicts "Essentialism" with the expressions of education that should be given until the national values are adopted and the education of the motherland is raised, features "Progressivism" with his expression that the development of education should be lifelong. In Mehmet Akif Ersoy's works, the number of expressions determined for time and quantity of education is less than the other dimensions. The currents of these expressions are Perennialism, Essentialism and Progressivism.

Mehmet Akif Ersoy's statement that education needs to be given by believing, descent, efficient, fair, and well educated teachers corresponds to Perennial Philosophy while the expression of the transfer of knowledge in a disciplined way by teachers with the mission of upgrading their home country to those who do not have any knowledge and skills from birth relates to Essential Movement.

Discussion

The number of the meaningful expressions given to the six questions asked to understand Mehmet Akif Ersoy philosophy are set as 596. When we look at the number of expressions corresponding to the six questions asked about the educational philosophy of Mehmet Akif Ersoy, it is seen that the question "Why do we teach?" questions the purpose of education with 159 meaningful statements in the first place. In "Why teach?" question area on the basis of the purpose of the education "Perennialism" is obviously seen. In the second place, it is seen that the question "What should we teach?" questioning the content of education with its 133 expressions has the characteristics of the "Essentialist movement" predominantly directed towards the content of education. In the third place, with 101 meaningful expressions, it is seen that the question "How can we teach?" questions the method of education with a meaningful expression. As a poet writer and educator who questioned the method of education, Akif emphasized the importance of how education should be done. In the question area of "How to teach?" Mehmet Akif Ersoy has revealed that he has the characteristics of "Essentialism" mainly directed towards the quantity and time of education. In the fourth place, with 82 meaningful expressions "Who to teach with whom?" comes into question, questioning who will be educated with whom. Indeed, the identification of the society to which education is addressed to and the people who will educate them serve as a control mechanism for the identification of the sector that this society will reach. In the question "Who to teach with whom?", Mehmet Akif Ersoy appeared to have the characteristics of "Essentialism" mainly directed towards the content of education. In the fifth place, the question "Where should we teach?" comes up, questioning the place where education should be given. In the question "Where to teach?", Mehmet Akif Ersoy appeared to have the characteristics of "Essentialism" mainly directed towards the content of education. Very few of the expressions found in the works of Mehmet Akif

Ersoy give ideas about the purpose of education with the time and rate of education with meaningful expression. In the question area "How much time do we teach?", Mehmet Akif Ersoy has revealed that he has the characteristics of the "Essentialism" predominantly for the quantity and time of education.

Conclusion

Here are the conclusions of the study: In the documents of Mehmet Akif Ersoy's speeches and writings, in the perspective of the educational philosophy, mostly used vocabularies are "human/humanity" and "science. When the structure of an educational philosophy is thought about in its entirety, Mehmet Akif Ersoy's educational philosophy is "Essentialism". The dimensions (components) of this structure are "Perennialism" in terms of the objective of education; "Essentialism" in terms of content, in terms of method, in terms of the place of education; in terms of the amount and time of education and people related with the education.

Looking through the conclusions of this study, it could be suggested that the practitioners and theoreticians that Mehmet Akif Ersoy aside from being a poet was and educationist which can be recognised and understood in Turkish education system.